

ФУНКЦІОНАЛЬНА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИКИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ З ДИЗАЙНУ В ПРОФЕСІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ

В статье рассматривается необходимость использования эффективных методик исследовательской деятельности учащихся, которые обеспечат высокую степень организационно-процессуальных аспектов профессиональной подготовки будущих дизайнеров.

In this article it is shown a necessary of using effective method of organizing researching work of students, which will offer a high quality degree of organizing processing areas of professional preparation future designers.

Технологізація процесу професійного становлення майбутніх дизайнерів вимагає впровадження ефективних методик з високим ступенем організаційно-процесуальних аспектів. Методика організації дослідницької діяльності учнів з дизайну має будуватися на засадах науковості, фундаментальності, ґрунтовності, оптимальності, варіативності, креативності, системному підході до структури її організації.

Організація дослідницької діяльності учнів з дизайну як форма професійної підготовки майбутніх дизайнерів, поряд з озброєнням учнів необхідними професійними знаннями, уміннями і навичками має сприяти формуванню творчої особистості, забезпечувати розвиток творчих якостей учнів, сприяти розвитку естетичних смаків і формувати світоглядні позиції майбутніх дизайнерів.

Відомо, що організація дослідницької діяльності учнів з дизайну має бути спрямована на забезпечення так званого «механізму самореалізації особистості», який реалізовує особистісно орієнтований підхід до формування творчої особистості на основі теорій сучасної педагогічної науки, сприятиме залученню учнів до раціоналізаторства, творчого застосування теоретичних знань і формування соціально необхідних і професійно значущих якостей майбутніх фахівців.

Вихідними положеннями методики організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю є:

- створення умов для розвитку і формування творчо активної особистості майбутнього дизайнера, який вже на етапі професійного становлення має можливість самостійно приймати рішення щодо визначення змісту освіти і сприятиме професійному саморозвитку учня;

- єдність змісту дизайн освіти і програм дослідницької діяльності учнів з дизайну, що забезпечить якість професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну;

- безпосередня участь майбутніх дизайнерів у науково-дослідницьких і дослідницько-конструкторських роботах, що впроваджуються у професійних навчальних закладах художнього профілю;

- оновлення навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу у професійних навчальних закладах художнього профілю відповідно до вимог нормативних документів, що регулюють наукову діяльність навчальних закладів України;

- забезпечення гармонізації взаємовідносин та інтересів співпраці учнів і педагогів під час організації навчання;

- співпраця з установами і організаціями щодо впровадження результатів учнівських досліджень і дизайнерських розробок, розв'язання наукових та дизайнерських проблем виробництва.

Визначені елементи складають структуру системного підходу організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю, кожна складова якої вносить своє корегування у процес організації і одночасно утворюють єдину цілісність її функціонування (рис. 1).

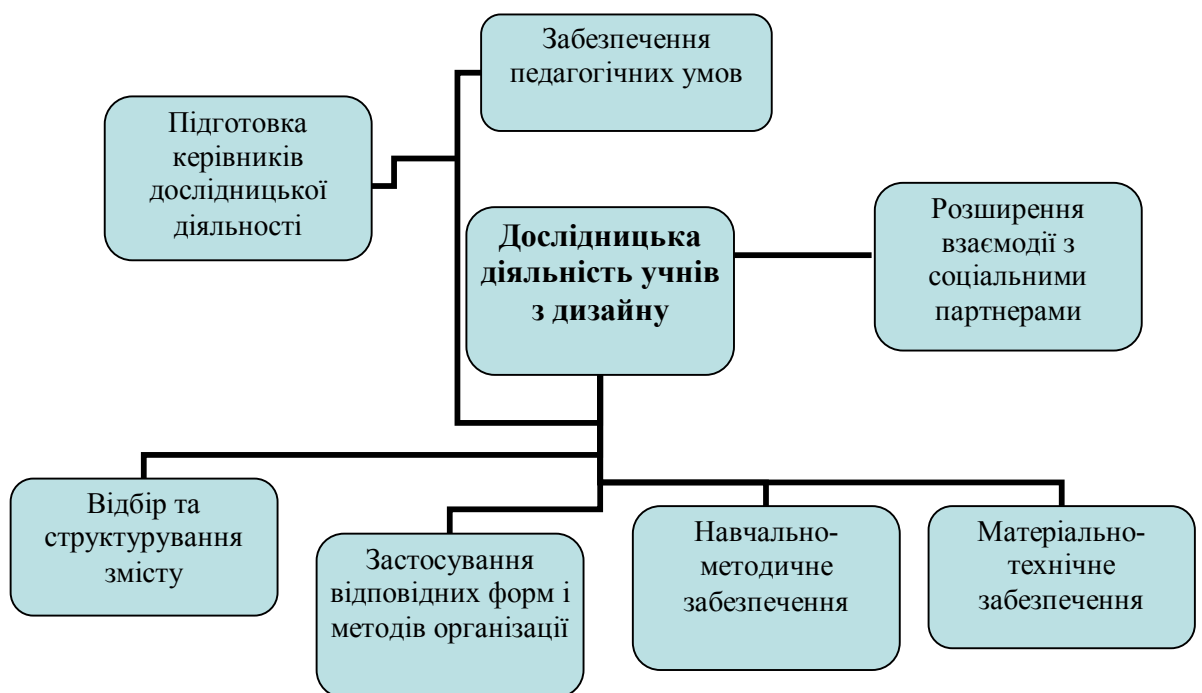

Рис. 1. Складові структурного підходу організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю

Так, забезпечення відповідних педагогічних умов організації дослідницької діяльності учнів з дизайну є тими обставинами, від яких

залежить цілісний продуктивний процес дослідництва учнів і загалом якість професійної підготовки майбутніх дизайнерів. До таких педагогічних умов відносимо: діагностування творчих здібностей і можливостей учнів; підвищення рівня мотивації учнів до дослідницької діяльності з дизайну в процесі навчання; розробка і впровадження комплексу творчих завдань з дизайну і індивідуальних програм творчого професійного розвитку за вибором учнів та введення до змісту навчальних дисциплін творчих завдань дослідницького характеру; впровадження сучасних форм і методів дослідницької діяльності учнів з дизайну з урахування динамічних технологічних змін у галузі дизайну, інтеграційних процесів, що мають місце на сучасних підприємствах та ринку праці; відповідність навчально-методичного забезпечення процесу дослідництва учнів; забезпечення творчої взаємодії педагога і учня у процесі дослідницької діяльності; підготовка педагогів до організації і керівництва дослідницькою діяльністю учнів та постійне підвищення їхньої педагогічної майстерності; участь учнів у конкурсах, показах колекцій одягу, виставках образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва; розширення взаємодії із соціальними партнерами.

Зазначимо, що при проектуванні складових змісту дослідницької діяльності учнів з дизайну доцільно відбирати такі дослідницькі завдання, які дозволяють учням розкрити власний індивідуальний дизайнерський стиль, що є вкрай необхідним для майбутньої професійної діяльності. При цьому необхідно робити акцент на створення і забезпечення необхідних умов під час організації дослідницької діяльності учнів з дизайну для розкриття творчих можливостей учнів під час навчання, що забезпечить активізацію потенціальних здібностей майбутніх дизайнерів.

Важливою вимогою у відборі та структуруванні змісту дослідницької діяльності учнів з дизайну є вимога щодо формування професійно важливих якостей і умінь особистості майбутнього фахівця, який знає композиційні закономірності побудови дизайнерських колекцій, вільно володіє навичками створення дизайнерських проектів та оформлення виставок, досконало знає основи наукової творчості, основи стандартизації, менеджменту, маркетингу та методи організації і управління виробництва тощо.

На сучасному етапі з розвитком дизайн-технологій на фоні гуманізації суспільства у сучасній дизайн-освіті з'явився новий просвітницький термін – соціально-дизайнерська грамотність. Це – знання про соціальні, людські і дизайнерські аспекти професійної праці. Зміст дослідницької діяльності учнів з дизайну має бути спрямований на формування соціально-дизайнерської грамотності майбутнього випускника навчального закладу, оскільки соціально і професійно грамотний молодий працівник легше долає той бар'єр, що виникає при входженні у новий колектив і краще підготовлений до життя у сучасному суспільстві.

Розвиток професійно-важливих якостей фахівців дизайнерського профілю, формування готовності до якісного виконання робіт різної складності у професійній діяльності забезпечується завдяки запровадженню

сучасних форм і методів організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю. Раціональний підхід відбору доцільних форм і методів організації дослідництва учнів з дизайну спрямований на вирішення основних завдань дослідницької діяльності учнів, що забезпечує якість професійної підготовки сучасного дизайнера.

Методика організації дослідницької діяльності учнів з дизайну має забезпечувати адаптивно-динамічний підхід підготовки майбутніх дизайнерів. Відповідно до цього доцільно використовувати такі форми її організації, які застосовуються як на теоретичному, так і на практичному етапі підготовки майбутніх дизайнерів. Це рольові ігри, дослідництво під час аудиторних занять (лекції, семінари, конференції), індивідуальна дослідницька діяльність, робота у малих групах, проектна робота, курсові, дипломні роботи, дослідницька робота під час пленерної, етнографічної, навчальної, виробничої практик, робота в учнівському дослідницькому клубі, діяльність творчих груп, що працюють за індивідуальними програмами, діяльність в учнівських клубах.

Урахування динамічних змін у галузі дизайну, інтеграційних процесів, що мають місце на сучасних підприємствах та ринку праці, зумовлює необхідність введення під час професійної підготовки майбутніх дизайнерів у професійних навчальних закладах так званої «організаційної моделі» дослідницької діяльності учнів з дизайну, яка забезпечить формування мотиваційного аспекту до навчальної і наукової діяльності майбутнього випускника (рис. 2).

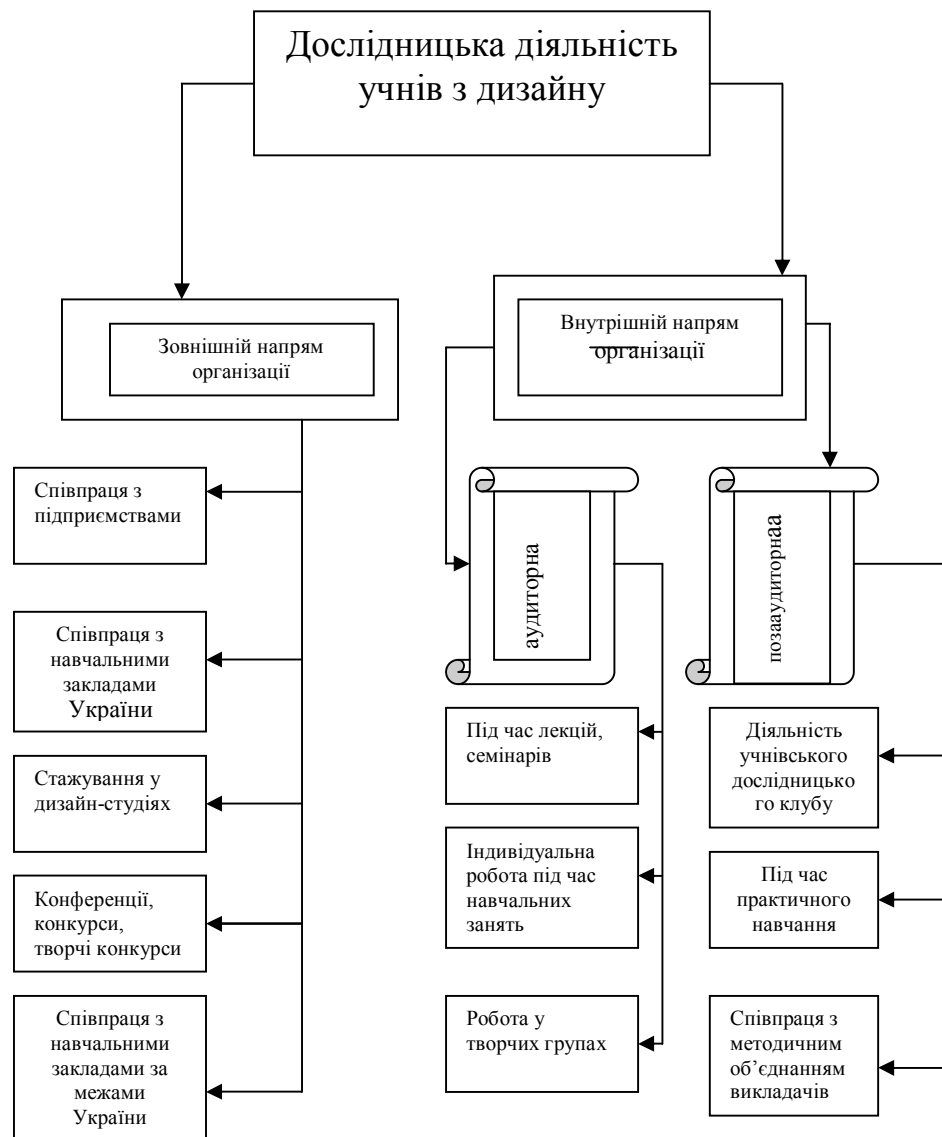

Рис. 2. Організаційна модель дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю

Результати наших теоретичних досліджень, аналіз практичної діяльності навчальних закладів художнього профілю свідчать, що якість і ефективність організації дослідницької діяльності учнів з дизайну залежить від підготовки педагога, який організовує і здійснює керівництво дослідницькою діяльністю учнів. Відповідно до цього, доцільно приділяти увагу підвищенню педагогічної, методичної та професійної підготовки викладачів до організації дослідницької діяльності учнів з дизайну, насамперед вивченню теоретико-методологічних засад організації, розвитку особистості, оволодінню формами, методами і засобами педагогічного діагностування.

Підводячи підсумок, зазначимо, що дослідницька діяльність учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю запроваджується і реалізується за умови наукової обґрунтованості принципів,

методів і форм організації дослідництва майбутніх дизайнерів; підготовки відповідного педагогічного складу.

На нашу думку, подальшого вивчення потребують проблеми створення науково-методичного забезпечення організації дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах художнього профілю.